

**Vlaamse Toezichtcommissie voor het
elektronische bestuurlijke
gegevensverkeer**

**Advies VTC nr. 03/2012 van 8 oktober
2012**

Betreft: Advies inzake het voorontwerp van decreet betreffende het kader voor het invoeren van intelligente vervoerssystemen op het gebied van wegvervoer en voor interfaces met andere vervoerswijzen.

1. De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna: "de VTC");
2. Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet"), inzonderheid artikel 9 en 11;
3. Gelet op de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (hierna: "WVP");
4. Gelet op de adviesvraag van de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare werken van 13 juli 2012, ontvangen op 17 juli 2012;
5. Gelet op de bespreking op de VTC op 25 juli 2012;
6. Gelet op de schriftelijke procedure;
7. Brengt op 8 oktober 2012 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN HET ADVIES

8. Het betreft het voorontwerp van decreet betreffende het kader voor het invoeren van intelligente vervoerssystemen op het gebied van wegvervoer en voor interfaces met andere vervoerswijzen.
9. Het ontwerpdecreet is een omzetting van de richtlijn 2010/40/EU van het Europees Parlement en de Raad van 7 juli 2010 betreffende het kader voor het invoeren van intelligente vervoerssystemen op het gebied van wegvervoer en voor interfaces met andere vervoerswijzen.

10. Intelligente vervoerssystemen (hierna "ITS"¹) "zijn geavanceerde toepassingen die, zonder intelligentie als zodanig te belichamen, gericht zijn op het aanbieden van innovatieve diensten inzake verschillende vervoerswijzen en verkeersbeheer en die uiteenlopende gebruikers in staat stellen zich beter te informeren en veiliger, meer gecoördineerd en „slimmer" gebruik te maken van vervoersnetwerken"².

11. De VTC had eerst kennis genomen van het voorontwerp van decreet via de nieuwsberichten van de Vlaamse Regering waarbij de beslissing van de Vlaamse Regering van 20 april 2012 werd vermeld die het voorontwerp principieel goedkeurde voor adviesvragen.

12. De VTC verwijst naar een advies van de Europese toezichthouder inzake gegevensbescherming (EDPS) van 5 oktober 2011 inzake de ontwerprichtlijn met betrekking tot de tachograaf³ waarin gevraagd wordt dat de lidstaten ondermeer inzake locatieapparatuur en ITS interfaces de privacytoezichthouders zouden consulteren.

13. Er werd in dit kader ook een advies gevraagd aan de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer (CBPL) over het voorontwerp van wet tot omzetting van de Richtlijn 2010/40/EU van het Europees Parlement en de Raad van 7 juli 2010 betreffende het kader voor het invoeren van intelligente vervoerssystemen op het gebied van wegvervoer en voor interfaces met andere vervoerswijzen; hierna "het voorontwerp van wet". De VTC heeft in dat kader diverse malen overlegd met de CBPL om tot een afstemming van de beide adviezen te komen, wat een uitdrukkelijke vraag was van de VTC.

II. TOEPASSELIJKE WETGEVING

14.

- E-govdecreet:
 - artikel 11: advies VTC in het kader van het e-govdecreet
 - artikel 8: verplichting voorafgaande machtiging door VTC

- WVP:
 - Artikel 1, §8 en artikel 5, a): toestemming van de betrokkene
 - artikel 4: basisprincipes van de verwerking
 - artikel 5: toelaatbaarheid van de verwerking

III. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

15. De EDPS heeft in zijn advies inzake ITS van 22 juli 2009 gesteld dat "Sommige van de gegevens die door middel van ITS zullen worden verwerkt, zijn gebundeld — zoals gegevens betreffende het verkeer, ongevallen en opportuniteiten — en hebben geen betrekking op individuele personen, terwijl andere gegevens verband houden

¹ Naar "*intelligent transport systems*"

² Overweging 3 van de ITS-richtlijn;

³ http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Opinions/2011/11-10-05_Tachographs_NL.pdf

met geïdentificeerde of identificeerbare personen en derhalve worden aangemerkt als persoonsgegevens in de zin van artikel 2, onder a), van Richtlijn 95/46/EG⁴

16. Er zijn mogelijk elektronische gegevensstromen met deze persoonsgegevens die vertrekken vanuit een Vlaamse instantie zoals bedoeld in artikel 2, 10° van het e-govdecreet, zodat de VTC bevoegd is om over dit voorontwerp van decreet advies te geven.

17. De VTC stelt vast dat het voorontwerp van decreet de bepalingen van artikel 10 van de richtlijn niet heeft omgezet.

18. In het parallelle voorontwerp van wet gebeurde er wel een omzetting van dit artikel maar slechts zeer beperkt.

19. De VTC licht hierna de voor haar belangrijkste pijnpunten toe. Voor een uitgebreide bespreking van de problematiek wordt verwezen naar het advies van de CBPL.

20. De bepalingen van artikel 10 van de richtlijn zijn aan de tekst toegevoegd op basis van amendementen van het Europees Parlement. De EDPS heeft in zijn advies inzake ITS⁵ aangegeven dat deze amendementen en bijgevolg ook de richtlijnbevestigingen nog onvoldoende zijn.

21. Het is bijgevolg essentieel dat minstens artikel 10 volledig wordt omgezet. Daarbij moet er rekening mee worden gehouden dat enkele bepalingen van artikel 10 niet vervat zijn in de richtlijnen waarnaar punt 1 van dat artikel verwijst, maar expliciet betrekking hebben op de ITS (punt 3 van artikel 10) en dus zeker uitdrukkelijk moeten omgezet worden. Het betreft

- het aanmoedigen van het gebruik van anonieme gegevens;
- de uitdrukkelijke verwijzing naar de noodzakelijkheid als criterium.

22. Bovendien is het aangewezen om conform het advies van de EDPS de verantwoordelijkheid op te nemen als lidstaat om een gepast niveau van databescherming te bieden. Om daaraan tegemoet te komen stelt de VTC voor dat bepaald wordt dat bij het verder uitwerken van de normen en bij het opzetten van de systemen enerzijds de principes van "privacy by design"⁶ en "privacy by default" worden gehanteerd.

23. Anderzijds zou moeten worden bepaald dat voor specifieke aspecten van ITS voorafgaand een effectenbeoordeling met betrekking tot persoonsgegevensbescherming ("privacy impact assessment" of PIA)⁷ wordt gemaakt. Er wordt namelijk vastgesteld dat systeem- en toepassingsontwikkelaars veel te laat rekening

⁴http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Opinions/2009/09-07-22_Intelligent_Transport_Systems_NL.pdf

⁵ Zie voormeld advies van de EDPS.

⁶ Dit houdt in:

Algemeen: <https://www.privacyassociation.org/media/presentations/11Summit/RealitiesHO1.pdf>

Voor een meer concrete invulling voor wat betreft ITS zie punten van de 28 t.e.m. 42 van de vermelde opinie van de EDPS.

Meer info: <http://privacybydesign.ca/>

⁷ Op 12 juni 2012 heeft een werkgroep zich gebogen over een Europese PIA voor ITS
http://ec.europa.eu/transport/its/events/2012_06_12_data_protection_en.htm

houden met de risico's en de reglementering inzake de verwerking van persoonsgegevens. De PIA's worden bij voorkeur volgens een door de Vlaamse Regering vastgesteld model opgesteld.

24. ITS verdienen een bijzondere aandacht wat privacy betreft omdat er gebruik gemaakt wordt van locatietechnologieën en deze als bijzonder bedreigend worden beschouwd voor de privacy en een schending van de individuele vrijheden kunnen inhouden. Het gaat in het bijzonder om de vrijheid om zich anoniem te verplaatsen.

Alle persoonsgegevens moeten de wettelijk bepaalde bescherming krijgen, maar voor locatiedata kunnen volgende richtlijnen worden meegegeven:

- 1° natuurlijke personen mogen niet continu gevolgd worden en moeten het volgsysteem kunnen uitschakelen tenzij er een wettelijke of contractuele verplichting is;
- 2° de gegevens en het doel van het gebruik ervan moeten strikt omschreven worden;
- 3° het gebruik van die technologieën moet beperkt worden tot dat doel en uitwisseling kan slechts conform de voorwaarden van de WVP en het e-govdecreet;
- 4° er moet een adequate beveiliging worden bepaald van de vertrouwelijkheid van de persoonsgegevens en bescherming tegen ongeoorloofde toegang en misbruik;
- 5° de toegang tot de gegevens door de betrokkene en door derden moet geregeld worden;
- 6° de bewaartermijn van de gegevens moet beperkt worden.

25. Aangezien met dit decreet het wettelijk kader wordt geschapen voor de invoering van de intelligente vervoerssystemen en de interfaces met de andere vervoerswijzen, is het, om te voldoen aan het door artikel 22 van de grondwet ingevoerde en door het Grondwettelijk Hof bevestigde wettelijkheidsprincipe inzake de bescherming van het privé-leven, noodzakelijk dat de nodige bepalingen voor de bescherming van persoonsgegevens in de decreettekst zelf worden opgenomen.

26. Voor wat de vereiste van een degelijke wettelijke basis betreft, is er ook kritiek op de vaagheid van de tekst. Zo is het niet duidelijk:

- welke precies de toepassingen zullen zijn (de doeleinden van de verwerking van persoonsgegevens);
- wie de verantwoordelijke voor de verwerking zal zijn (op wie de privacy- en gegevensbeschermingsverplichtingen zullen rusten).

27. Wat specifiek de bevoegdheid van de VTC betreft, wordt er op gewezen dat het doorgeven van persoonsgegevens door een Vlaamse instantie onderworpen is aan een voorafgaande machtiging van de VTC.

28. De VTC doet voor de goede gang van zaken een tekstvoorstel voor het decreet dat u hieronder vindt. Het tekstvoorstel en ook het voorstel voor de memorie van toelichting in bijlage is in grote mate gelijk aan dat van de CBPL inzake het voorontwerp van wet. Er werd zorg voor gedragen in deze tekstvoorstellen geen regels op te nemen die reeds in de geldende wetgeving staan.

29. Er moeten een paar nieuwe definities worden ingevoerd en er dient een nieuw artikel 8 te worden opgenomen inzake de bescherming van de grondrechten:

Aan artikel 3 van het voorontwerp van decreet worden de volgende definities toegevoegd:

"13° "effectbeoordeling met betrekking tot de gegevensbescherming": een systematisch proces voor de evaluatie van de potentiële effecten en van risico's voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen; meer bepaald door de aard van de verwerkingen van persoonsgegevens, hun bereik of hun doeleinden;

14° "gegevensbescherming door ontwerp": het geheel van passende technieken en organisatorische maatregelen en procedures van concept, over uitvoering tot evaluatie, om te voldoen aan de eisen van wet- en regelgeving ter bescherming van de rechten en vrijheden van de betrokkenen met betrekking tot privacy en de bescherming van persoonsgegevens;

15° "gegevensbescherming door standaardinstellingen": de verplichting om de best mogelijke gegevensbescherming als standaard aan te bieden zonder dat de betrokkene zelf moet optreden."

Na artikel 7 van het voorontwerp wordt een nieuw artikel 8 ingevoegd:

"Art. 8. §1. *Geen bepaling van dit decreet doet afbreuk aan de wettelijke en reglementaire bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de verwerking van persoonsgegevens.*

§2. In geval van conflict tussen de in §1 bedoelde gelijktijdig toepasselijke wettelijke en reglementaire beschermingsmechanismen wordt in het kader van ITS steeds voorrang gegeven aan de bepalingen die de ITS gebruiker ter zake de ruimste rechtsbescherming bieden.

§ 3. Het gebruik van anonieme gegevens, eventueel gecodeerde gegevens, voor de ITS-toepassingen en – diensten wordt voorzien door de ITS-dienstenaanbieders en ontwikkelaars van platformen, architectuur en interfaces.

§ 4. Er wordt aangeduid wie verantwoordelijke voor de verwerking is voor ITS-toepassingen en –diensten.

§ 5. Er wordt aangegeven in het interne of externe privacybeleid welke legitimiteitsbasis in de zin van artikel 5 van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens voorhanden is voor elke gebruiksdoelstelling van ITS-toepassingen en – diensten.

§ 6. Persoonsgegevens worden enkel verwerkt indien dergelijke verwerking noodzakelijk is voor de ITS-toepassingen en -diensten.

§ 7. Natuurlijke personen mogen niet continu gevolgd worden en moeten een volgsysteem kunnen uitschakelen tenzij wettelijk of contractueel verplicht.

§ 8. De ITS-dienstenaanbieders en ontwikkelaars van platformen, architectuur en interfaces passen gegevensbescherming door ontwerp toe, overeenkomstig hun verplichtingen krachtens de wetten van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens en 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie.

ITS-dienstenaanbieders en ontwikkelaars van platformen, architectuur, interfaces voorzien in gegevensbescherming door ontwerp en gegevensbescherming door standaardinstellingen bij de planning en kosten-baten analyses die de ontwikkeling en uitrol van ITS systemen en van toepassingen en diensten voorafgaan.

Gegevensbescherming door standaardinstellingen wordt zodanig ten uitvoer gelegd door de ITS-dienstenaanbieders en ontwikkelaars van platformen, architectuur en interfaces dat de meest gegevensbeschermingsvriendelijke optie als standaardconfiguratie aan de klant wordt aangeboden.

§ 9. De ITS-dienstenaanbieders en ontwikkelaars van platformen, architectuur en interfaces beschermen persoonsgegevens tegen misbruik, met inbegrip van onrechtmatige toegang, wijziging of verlies.

§ 10. ITS-dienstenaanbieders en ontwikkelaars van platformen, architectuur, interfaces nemen de nodige maatregelen om een ruime informatieverstrekking te verrichten aan de betrokkenen die minstens de elementen omvat in artikel 9 van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens.

§ 11. De ITS-dienstenaanbieders en ontwikkelaars van platformen, architectuur en interfaces gebruiken passende privacycertificatiemechanismen en gegevensbeschermingsverzegelingen en -merktekens, verstrekt door onafhankelijke partijen

§ 12. ITS-dienstenaanbieders en ontwikkelaars van platformen, architectuur, interfaces verrichten een effectbeoordeling met betrekking tot de gegevensbescherming voor de start van de ontwikkeling van de platformen, architectuur, interfaces, systemen en applicaties. Zij houden hierbij rekening met de kenmerken en globale kosten-batenanalyse van elk project.

De ITS-dienstenaanbieders en ontwikkelaars kondigen de effectbeoordelingen op voorhand af aan het publiek en maken ze, van zodra beschikbaar, kenbaar aan het publiek.

De verantwoordelijken voor ITS-systemen en diensten die in het Vlaamse Gewest worden ontplooid of aangeboden bezorgen de Vlaamse Toezichtcommissie voor het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer zo vroeg als mogelijk de verrichte effectbeoordeling, en in elk geval voor de start van de ontwikkeling van de ITS platformen, architectuur, interfaces, systemen en applicaties.

De Vlaamse Regering kan, na advies van de bevoegde toezichtautoriteit in verband met de bescherming van persoonsgegevens, elementen bepalen die moeten deel uitmaken van de effectenbeoordeling.

§ 13. De verantwoordelijken voor publieke of private ITS-systemen en diensten die in het Vlaamse Gewest worden ontplooid of aangeboden vragen het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer in een of meer van de volgende gevallen:

- *wanneer persoonsgegevens in de zin van artikel 6, 7 of 8 van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens worden verwerkt,;*
- *wanneer uit het ITS systeem, de ITS toepassing, de ITS dienst of ITS gegevens een besluit kan volgen waaraan voor een persoon rechtsgevolgen verbonden zijn of een besluit dat hem in aanmerkelijke mate kan treffen, of dat bestemd is om bepaalde aspecten van zijn persoonlijkheid te evalueren*
- *wanneer persoonsgegevens worden verwerkt zonder de vrije en specifieke toestemming van de betrokkene.*

De Vlaamse Regering kan voormelde lijst van gevallen waarin het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer moet worden gevraagd uitbreiden."

30. Wat de vraag naar de sanctionering van deze bepalingen betreft, kan er verwezen worden naar de interpretatieve bepaling die opgenomen werd in het tekstvoorstel van de CBPL: het niet naleven van de maatregelen door de ITS-dienstenaanbieders en ontwikkelaars wordt beschouwd als een inbreuk op de artikelen 4, § 1, 1° en 16, § 4 van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens.

IV. BESLUIT

31. De VTC vraagt dat het voorontwerp van decreet wordt aangepast rekening houdend met de bovenstaande overwegingen.

32. De VTC wijst er op dat aan de VTC of het bevoegde sectoraal comité van de CBPL de nodige machtigingen moeten worden gevraagd voor de toegang tot, het gebruik van of het medelen van persoonsgegevens.

33. De VTC vraagt dat wijzigingen aan dit decreet en haar uitvoeringsbesluiten die mogelijk betrekking hebben op de verwerking van persoonsgegevens tijdig aan haar zouden worden voorgelegd voor advies.

34. De VTC biedt haar medewerking aan bij het verder uitwerken van het decretaal en reglementair kader voor de ITS.

De voorzitter,

Willem Debeuckelaere

Bijlage: Voorstel voor de memorie van toelichting

Artikel 3 definities

De definities die voorgesteld worden onder 13°, 14° en 15° zijn geïnspireerd op bestaande Europese definities in de aanbeveling 2012/148/EU van de Europese Commissie van 9 maart 2012 inzake de voorbereiding van de uitrol van slimme metersystemen. Zij kunnen bij analogie worden toegepast.

13° Bij de ontwikkeling van slimme vervoerssystemen moet veel aandacht gaan naar de beveiliging en bescherming van daarin verwerkte persoonsgegevens. Conform de laatste evolutie in het Europese recht inzake gegevensbescherming moet effectbeoordeling met betrekking tot gegevensbescherming het mogelijk maken om van bij de start van de ontwikkeling van slimme systemen de risico's voor de gegevensbescherming in te schatten. De overweging 9 van de aanbeveling van de Europese Commissie van 9 maart 2012 inzake de voorbereiding van de uitrol van slimme metersystemen legt inmiddels in de energiesector een analoge uitrolplicht op aan de lidstaten. De verplichting is uit te voeren door de voor de verwerking verantwoordelijke of de verwerker, dan wel door de verwerker handelend namens de voor de verwerking verantwoordelijke.

14° De definitie onder punt 14 heeft betrekking op wat men in het jargon "privacy by design" noemt. Hierbij is volgens een Europese definitie sprake van de tenuitvoerlegging — op basis van moderne technologie en rekening houdend met de tenuitvoerleggingskosten, zowel op het moment dat de verwerkingsmethodologie wordt vastgelegd als op het tijdstip van de verwerking zelf — van passende technische en organisatorische maatregelen en procedures, zodat de verwerking voldoet aan de eisen van Richtlijn 95/46/EG en de WVP. De tekst komt ook overeen met artikel 16 § 4 tweede lid van de WVP die gelijkaardige elementen bevat qua stand van de techniek en de betreffende kosten.

15° Wat men doorgaans "Privacy by default" noemt bevat de tenuitvoerlegging van mechanismen om te waarborgen dat door standaardinstellingen alleen die persoonsgegevens worden verwerkt die noodzakelijk zijn voor elk specifiek doel van de verwerking en dat die gegevens met name niet uitgebreider worden verzameld en langduriger worden bijgehouden dan minimaal vereist is voor die doeleinden, zowel wat de hoeveelheid gegevens als wat de duur van hun opslag betreft;

Artikel 8

§ 1 en § 2.

Deze paragraaf bevat een concordantieregeling ten opzichte van de diverse wetgevingen inzake bescherming van persoonlijke levenssfeer en de bescherming van persoonsgegevens.

Aangezien de wetten van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (privacywet of WVP) en 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie de concretisering inhouden van de internationaal- en supranationaalrechtelijke normen inzake gegevensbescherming wordt dit decreet in de eerste plaats getoetst aan de wetten van 8 december 1992 en 13 juni 2005.

Bij de redactie werd rekening gehouden met de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof inzake artikel 22 Grondwet en de eerdere adviezen van de Raad van State over dit artikel.

Uit de parlementaire voorbereiding van de Grondwet bleek reeds dat regionale en/of sectorale regelgeving op basis van het tweede lid van artikel 22 Grondwet meer garanties kan bieden. De wetgeving kan evenwel op basis van artikel 8 EVRM niet minder garanties bieden tenzij in heel specifieke gevallen waar dit zou noodzakelijk blijken en met specifieke basis hiervoor in de wet- of regelgeving. Gedacht kan worden aan toepassing van artikel 3, § 5 WVP waardoor de artikelen 9, 10 en 12 WVP niet van toepassing zouden worden geacht voor verwerkingen die worden verricht met ITS gegevens voor doeleinden van bestuurlijke of gerechtelijke politie.

§ 3.

Deze paragraaf houdt rekening met de vrijheid van elkeen om anoniem te komen en te gaan, vervat in het recht op het respect voor de persoonlijke en familiale levenssfeer (overweging 13 en eerste lid van artikel 10.3 van de Richtlijn 2010/40/EU en de opmerking van de Commissie voor de Bescherming van de persoonlijke levenssfeer inzake artikel 4 § 1, 3° van de wet van 8 december 1992). De begrippen anonieme gegevens en gecodeerde persoonsgegevens worden begrepen in de betekenis van artikel 1, 3° en 5° van het K.B. van 13 februari 2001 ter uitvoering van de wet van 8 december 1992.

§ 4.

Bij het invoeren van ITS-toepassingen en -diensten dient men de verantwoordelijkheid onder de wet van 8 december 1992 toe te wijzen in de zin van artikel 1 van de wet van 8 december 1992.

§ 5.

Het voorhanden zijn van een gepaste legitimiteitsbasis in de zin van artikel 5 van de wet van 8 december 1992 voor elke dienst of toepassing is een aandachtspunt. Zo zal de toestemming van de betrokkene voor een aantal private toepassingen wel vereist zijn, maar niet mogelijk of gewenst voor een aantal andere toepassingen die bijvoorbeeld de vervulling van een taak van openbaar belang nastreven.

§ 6.

Dit is een letterlijke omzetting van het tweede lid van artikel 10.3 van de Richtlijn 2010/40/EU. Deze paragraaf bevat een uitdrukkelijke herhaling van de noodzakelijkheidsvereiste als toetsingscriterium voor de conformiteit van ITS projecten en diensten met artikel 4, § 1, 3° van de wet van 8 december 1992. Dit gelet op het risico op een gebrek aan aandacht voor het tijdig schrappen of encoderen van gegevens in toepassingen en diensten waarvan het operationele nut niet langer aanwezig is.

§ 7.

Locatietechnologieën worden als bijzonder bedreigend beschouwd voor de privacy en kunnen een schending van de individuele vrijheden inhouden. Het gaat in het bijzonder om de vrijheid om zich anoniem te verplaatsen. Daarom moet de mogelijkheid geboden worden om volgsystemen uit te schakelen zodat de natuurlijke personen niet meer gevolgd worden bijvoorbeeld voor bepaalde toepassingen buiten de werkuren. Er wordt wel een uitzondering voorzien wanneer er een wettelijke verplichting bestaat om ze ingeschakeld te laten of wanneer er een contractuele verplichting bestaat. Wat de contractuele verplichting betreft moet het om een toestemming gaan zoals bedoeld in artikel 1, §8 van de privacywet.

§ 8.

Deze paragraaf heeft betrekking op de gegevensbescherming door ontwerp zoals vermeld in artikel 3 punt 14°. Een absolute voorwaarde om slimme vervoerssystemen te kunnen invoeren is dat passende technische en juridische oplossingen worden gevonden voor de beveiliging van de persoonsgegevens als fundamenteel recht overeenkomstig artikel 8 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en artikel 16 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. De overheden en betrokken partijen moeten erop toezien, met name in de eerste fase van de invoering van slimme voertuigen, dat toepassingen in slimme vervoerssystemen gemonitord worden en dat de fundamentele rechten en vrijheden van individuen worden beschermd. Artikel 10 van de Richtlijn 2010/40/EU stelt dat "de verwerking van persoonsgegevens in de context van de exploitatie van ITS-toepassingen en -diensten" (moet worden) "uitgevoerd overeenkomstig de uniale regelgeving ter bescherming van de fundamentele rechten en vrijheden van het individu, met name de Richtlijn 95/46/EG en Richtlijn 2002/58/EG. Dit artikel komt bovendien tegemoet aan de kritiek van de Commissie voor de Bescherming van de persoonlijke Levenssfeer "Niet alleen moeten de ITS-kaderwet maar ook de ITS-systemen, toepassingen en -diensten conform de (elektronische-) privacywetgeving zijn".

Het risico bestaat dat privacyinstellingen, zoals in de online wereld, soms aanzienlijke moeite vereisen om operationeel te worden. Zulke privacyinstellingen dienen, zeker indien de ITS toepassingen afhankelijk zijn van de toestemming van de gebruiker, eerder standaard te worden voorzien in plaats van als een optie voor de gebruiker. Zie het zogenaamde beginsel van gegevensbescherming door standaardinstellingen ("privacy by default"). De termen "gegevensbescherming door ontwerp" en "gegevensbescherming door standaardinstellingen" zoals gedefinieerd in aanhef zijn overgenomen van de Europese aanbeveling voor de uitrol van slimme netwerken en de invoering van slimme meters (zie de aanbeveling 2012/148/EU van de Europese Commissie van 9 maart 2012 inzake de voorbereiding van de uitrol van slimme metersystemen). Ingebouwde privacy wordt ten uitvoer gelegd op wetgevingsniveau (via samenwerkingsakkoorden met de regionale wetgeving en overeenkomstig de gegevensbeschermingswetten op federaal vlak die de omzetting van de Richtlijnen 1995/46/EG en 2002/58/EG tot doel hebben), op technisch niveau (door de vaststelling van passende eisen in de normen voor ITS die ervoor zorgen dat de infrastructuur volledig spoot met de gegevensbeschermingswetten) en op organisatorisch niveau (in verband met de verwerking).

§ 9.

Deze paragraaf is een omzetting van punt 3 van artikel 10 van de ITS-richtlijn.

§ 10.

Het voorzien van transparantie is een fundamentele voorwaarde voor het uitoefenen van controle op verwerkingen van persoonsgegevens en om het vertrouwen van de betrokkenen in de ontwikkeling van ITS systemen en toepassingen aan te moedigen. Derhalve moet worden aangemoedigd dat overige relevante elementen die niet vermeld worden in artikel 9 van de wet van 8 december 1992 worden opgenomen in een publiek privacybeleid. Deze elementen omvatten het toepasselijke recht, de verwerkte persoonsgegevens (vermelding welke gegevens niet worden verwerkt, of er sprake is van anonimisering of encoding, de beschrijving van de basisdoelstellingen van het systeem en de afgeleide applicaties van derde partijen die een andere basis vereisen zoals toestemming van de betrokkene, een omschrijving van wie (al dan niet) toegang heeft tot de gegevens aanbieden), of wat de garanties zijn in dat verband, de bewaringstermijn (het

dataretentiebeleid of –schema van het systeem eventueel naargelang de uiteenlopende applicaties), de wijze van bescherming tegen ongeoorloofde toegang (hacking,...) en de toegang tot de eigen gegevens, beschrijving van de concrete, praktische wijze van toegang tot de eigen gegevens (recht van toegang onder artikel 10 van de wet van 8 december 1992).

§ 11.

Er wordt opgelegd dat er gebruik wordt gemaakt van certificatiemechanismen inzake bescherming van persoonsgegevens, van gegevensbeschermingsverzegelingen en -merktekens. In het parallelle tekstvoorstel van de CBPL werd aan de Koning de bevoegdheid gegeven deze te bepalen evenals de criteria voor de toekenning ervan.

§ 12.

De vraag om een effectbeoordeling te verrichten zal onderdeel moeten vormen van de globale kosten-batenanalyse van elk project, zodat zeer dure aanpassingen na de uitrol van systemen en toepassingen en risico op reputatieschade ingevolge ontbrekende elementen qua gegevensbescherming tijdig kunnen worden vermeden. Dit houdt ook rekening met de bevinding in de Europese studie over de economische voordelen van technologieën ter bevordering van de persoonlijke levenssfeer dat een zorgvuldige geval per geval beoordeling noodzakelijk is wil men economische en privacyvoordelen halen.

Wanneer actoren zoals ITS-dienstaanbieders en ontwikkelaars van platformen, architectuur, interfaces e.d.m. in de zin van deze wet een effectbeoordeling met betrekking tot de gegevensbescherming verrichten, moeten zij rekening houden met de adviezen van de relevante onafhankelijke toezichthoudende autoriteiten inzake gegevensbescherming op Europees en Belgisch vlak, waaronder de Groep voor de bescherming van personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer.

Naar analogie met de energiesector en om de kwaliteit en onafhankelijke beoordeling van de effectbeoordelingen te waarborgen werd de mogelijkheid gegeven aan de Vlaamse Regering om een template van een privacy impact assessment te bepalen, na voorafgaand advies door de bevoegde toezichtautoriteit, met name de Vlaamse Toezichtcommissie in het kader van e-govprojecten en Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer in de andere gevallen. Het gebrek aan het bestaan van een besluit van de Vlaamse Regering ontslaat de actoren evenwel niet van de verplichting om een effectbeoordeling met betrekking tot de gegevensbescherming vast te stellen en toe te passen.

§ 13.

In deze paragraaf wordt rekening gehouden met randnummer 28 van het advies van de CBPL. Er wordt bepaald in welke gevallen een voorafgaand advies van de Vlaamse Toezichtcommissie moet worden gevraagd voor ITS-systemen en diensten die ontplooid of aangeboden worden in het Vlaamse Gewest. De gevallen die opgesomd worden hebben betrekking op

- de gevoelige gegevens, de gezondheidsgegevens en de gerechtelijke gegevens zoals bepaald in de privacywet;
 - de verwerkingen die net niet onder het verbod vallen van artikel 12bis van de privacywet: de betrokkene heeft sowieso het recht op basis van dit artikel 12bis om niet uitsluitend te worden onderworpen aan op geautomatiseerde gegevensverwerking gebaseerde beslissingen, die worden genomen ten aanzien van de betrokkene en die hem in aanmerkelijke mate treffen. Hierbij kan gedacht worden aan beslissingen over beroepsprestatie, betrouwbaarheid of gedrag. Deze paragraaf viseert evenwel de situaties van hoger risico die niet onder artikel 12bis vallen, bijvoorbeeld omdat besluiten worden genomen met menselijke tussenkomst en niet puur op basis van een reeds verboden want volledig geautomatiseerd beslissingssysteem;
 - de verwerkingen waarbij er geen toestemming is die voldoet aan de eisen van de privacywet.
- Aan de Vlaamse Regering wordt de bevoegdheid gegeven deze lijst aan te vullen.